

Børnemiljø

Denne DCUM-vejledning beskriver de krav der er til arbejdet med børnemiljø i dagtilbud.

Vejledningen definerer begrebet børnemiljø og giver dernæst indblik i, hvilke lovkrav der er til arbejdet med børnemiljøet og hvem der er ansvarlig for hvad. Afslutningsvis gives gode råd og anbefalinger til børnemiljø-arbejdet.

Vejledningen tager afsæt i dagtilbudslovens paragraf [§7-9, vejledning om dagtilbud m.v.](#), FNs børnekonvention og på DCUM's viden om og erfaring med arbejdet med børnemiljø.

Arbejdet med børnemiljøet er tæt forbundet med dagtilbuddenes arbejde med de pædagogiske læreplaner. DCUM har også lavet en særskilt vejledning om arbejdet med pædagogiske læreplaner.

PARAGRAF §7-9

Børnemiljø

Ordet børnemiljø anvendes som et samlet begreb for det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø:

- Det psykiske børnemiljø handler om, hvordan børnene trives med sig selv, de andre børn og med de voksne. I et godt psykisk børnemiljø bidrager fællesskab, venskaber, respekt, tryghed, tillid og medbestemmelse til en positiv hverdag
- Det fysiske børnemiljø handler om de fysiske rammer indendørs og udendørs. Det drejer sig bl.a. om indeklimaet, pladsforhold, inventar og hygiejneforhold. Et godt fysisk børnemiljø i trygge og sikre rammer giver børnene plads til og mulighed for at fordybe sig, og til at udforske sig selv gennem leg og bevægelse
- Det æstetiske børnemiljø handler om, hvordan børn gennem sanserne oplever og påvirkes af de rum og rammer, der omgiver dem. Det drejer sig især om materialitet og brugen/indretning samt udsmykning af rum, men også om den atmosfære der findes i dagtilbuddet. Et godt æstetisk børnemiljø stimulerer børnene og giver dem positive og udfordrende sanseoplevelser

Børnemiljøet bliver skabt af den gensidige påvirkning, som finder sted mellem børnene og omgivelserne. Tilsammen medvirker et godt fysisk, psykisk og æstetisk børnemiljø til, at børn får de bedste betingelser for at trives, lære og udvikle sig.

Krav til arbejdet med børnemiljø

Børn i dagtilbud skal have et fysisk, psykisk og æstetisk børnemiljø, som fremmer deres trivsel, sundhed, udvikling og **læring**. Derfor indgår arbejdet med et godt børnemiljø som et centralt element i den **pædagogiske læreplan**. I den pædagogiske læreplan skal det fremgå, hvordan arbejdet med at skabe, fastholde og udvikle et godt børnemiljø, allerede er eller bliver en integreret del af det pædagogiske arbejde. Det pædagogiske arbejde skal her forstås som de mål, metoder og aktiviteter, der arbejdes med for at fremme børns læring. Den pædagogiske læreplan skal evalueres mindst hvert andet år.

Derudover skal børnemiljøet vurderes. De eneste krav til vurderingen er, at børnenes oplevelser af og perspektiver på børnemiljøet skal inddrages i vurderingen, og at både det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø vurderes. Inddragelsen af børneperspektivet skal ske under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.

Hvem er ansvarlig for hvad?

Arbejdet med børnemiljøet er en opgave, der bedst løses i fællesskab. Det er dog dagtilbuddets leder eller ledelse, der har ansvaret for at udarbejde og evaluere den pædagogiske læreplan, hvori arbejdet med børnemiljø skal stå beskrevet. Lederen eller ledelsen har også ansvaret for, at forældrebestyrelsen bliver inddraget i at udarbejde, evaluere og følge op på den pædagogiske læreplan, og dermed også på arbejdet med børnemiljøet.

Krav til offentliggørelse af arbejdet med børnemiljø

Den pædagogiske læreplan skal offentliggøres og være tilgængelig på institutionens hjemmeside.

DAGTILBUDSLOVEN
KAP. 2, §7

DCUMVEJLEDNING
OMHANDLENDE
PÆDAGOGISKE
LÆREPLANER

DCUM anbefaler

Sammentænk arbejdet med børnemiljø og læreplaner

Arbejdet med børns læring og trivsel kan ikke isoleres fra arbejdet med børnemiljøet. De to ting hænger uløseligt sammen. Forhold i børnemiljøet kan både hæmme og fremme muligheden for at opnå de mål, der bliver opstillet for børnenes trivsel og læring. Derfor er det også oplagt at overveje, hvordan børnemiljøarbejdet kan være med til at støtte op om arbejdet med læringsmål, og omvendt.

Et eksempel kunne være, at et dagtilbud har opstillet et mål om, at børnene skal blive bedre til at koncentrere sig i længere tid, men at støjniveauet og luftforholdene vanskeliggør opnåelsen af målet. Her kan dagtilbuddet med fordel overveje, hvilke aktiviteter, der både kan fremme indeklimaet og realisere de opstillede læringsmål.

Ved at sammentænke de forskellige elementer i læreplanen, kan dagtilbuddene øge kvaliteten og sammenhængen i det daglige pædagogiske arbejde. Det kan gøres på mange forskellige måder. DCUM har i bogen, Børnemiljø og læreplaner – idéer til at skabe sammenhæng, indsamlet en række konkrete eksempler på, hvordan dagtilbud har gjort det.

Inddrag børneperspektivet

Børneperspektivet er en grundsten i arbejdet med børnemiljøet. Ved at være opsøgende og nysgerrig på, hvordan verden opleves fra børnehøjde, anerkender og respekterer man, at børnene har deres egne meninger og at de har ret til at blive hørt i forhold af betydning for deres hverdag. Dermed efterlever man også FN's Børnekonvention, hvori der står, at barnet har ret til at give udtryk for sin mening og krav på, at deres mening respekteres.

Børneperspektivet fører desuden ofte til aha-oplevelser hos de voksne der kan være med at skabe dialog og refleksion over egen praksis. At lade børnene komme til orde er derfor ikke bare godt for børnene, men også for de voksne.

Inddrag forældrene

Selvom børnemiljøet handler om det, der er og foregår i dagtilbuddet, er det vigtigt at inddrage forældrene, så de også får en rolle ift. at sikre et godt børnemiljø. Det betyder eksempelvis noget, at forældrene står sammen om, at alle børnene skal være en del af fællesskabet, og at de bakker op om dagtilbuddet og de ansatte. Det smitter af på børnene!

Baggrund

Retskilder

Lov om dag-, fritids- og klubtilbud m.v. til børn og unge (dagtilbudsloven): LBK nr 1214 af 29/05/2018
<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=202833>

Vejledning om dagtilbud mv.: VEJ nr 9109 af 27/02/2015
<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=168574>

Børnekonventionen: BKI nr 6 af 16/01/1992
<https://www.retsinformation.dk/forms/r0710.aspx?id=60837>

DCUM-materialer

40 veje til bedre trivsel for børn i dagtilbud – metoder fra praksis
<http://dcum.dk/boernemiljoe/40-veje-til-bedre-trivsel-for-boern-i-dagtilbud-metoder-fra-praksis>

Børnemiljø og læreplaner – idéer til at skabe sammenhæng
<http://dcum.dk/dagtilbud/vaerktoejer-og-inspiration/boernemiljoe-og-laereplaner-ideer-til-at-skabe-sammenhaeng>

Litteratur

Børne- og socialministeriet: Den styrkede pædagogiske læreplan – Rammer og indhold, 2018
<https://www.emu.dk/modul/den-styrkede-paedagogiske-laereplan---rammer-og-indhold>

Børne og socialministeriet og Danmarks Evaluerings institut: Evaluerende pædagogisk praksis, 2018
<https://www.emu.dk/modul/evaluerende-paedagogisk-praksis-0>

Børne og socialministeriet og Danmarks Evaluerings institut: Redskab til selvevaluering
<https://www.emu.dk/modul/redskab-til-selvevaluering>

Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling: Master for en styrket pædagogisk læreplan – Pædagogisk grundlag og ramme for det videre arbejde med læreplanstemaer og få brede pædagogiske læringsmål, 2018
<https://socialministeriet.dk/media/18433/master-for-en-styrket-paedagoiske-laereplan.pdf>